

Ingrid
Zablatnik
v Bilčovsu



Ona govori

Triinsedemdesetega, ko jih je imela osemnajst, je na Dunaju spoznala Miha Zablatnika iz Bilčovsa v Rožu in prvič slišala, da v Avstriji živijo tudi Slovenci. Koroški sošolec, ki je pozneje postal njen mož, je kar naprej govoril o njih, pravi Ingrid, tako da se je tega celo ona naveličala. »Najprej je bilo vse to zelo zanimivo,« reče v lepi slovenščini, »čez čas pa se mi je zazdelo, da bi kdaj lahko povedal tudi kaj drugega.« Pozneje se je lahko še večkrat prepričala, da je slovenstvo za mladega Zablatnika zelo pomembno, da je to zanj nekaj svetega: »Če se bo kdaj poročil, mi je rekel, ko sva šla prvič skupaj na kavo, bo njegova žena morala znati slovensko, njegovi otroci njegov materni jezik. Bila sem zelo začudena, saj sem si želela samo tisto kavo.«

Tekst: MAJA LUPŠA

slovensko!

Kako se je Ingrid Mann iz Pollinga naučila jezika svojega moža

Avstrijka iz Pollinga. Doma je z majhne kmetije v Pollingu, iz vasi, ki je kakih šestdeset kilometrov oddaljena od Salzburga. Doma in v šoli, najprej ljudski, potem poklicni, je govorila nemško. Šele dvainsedemdesetega, pri sedemnajstih, je izvedela, da v Avstriji živijo tudi Slovenci. »Na televiziji,« pravi, »sem videla poročilo o rušenju dvojezičnih krajevnih tabel na Koroškem. Prvič sem slišala za konflikt, prvič za koroške Slovence.« Naslednje leto, ko jih je imela osemnajst, je šla na Dunaj. V cerkveni šoli, kjer naj bi si pridobila potrebno izobrazbo za delo z mladimi, je srečala Miha Zablatnika, trindvajsetletnika iz Bilčovsa v Rožu. »Miha je kar naprej govoril o koroških Slovencih,« pravi Ingrid, zdaj že dobra tri desetletja Zablatnik. »V vsakem referatu, ki ga je pripravil, je omenjal njihov položaj – tudi če bi ga delal pri matematiki, bi najbrž našel možnost, da kaj reče o njih! Na začetku je bilo vse to zelo zanimivo, ker o tem nobeden ničesar ni vedel, čez čas pa se mi je zdelo, da bi kdaj lahko povedal tudi kaj drugega.«

Jaz te ljubim. Že ko sta šla prvič skupaj na kavo, ji je Miha razložil, kaj mu pomeni slovenstvo. »Če se bo kdaj poročil, mi je rekel,« se nasmehne Ingrid Zablatnik, zdaj ne več samo mama, temveč že tudi babica, »bo njegova žena morala znati slovensko, njegovi otroci pa tudi. Bila sem začudena, ker mi je bilo takrat samo do tiste kave, zdaj pa vem, kako pomembno je bilo, da sem ta-

koj vedela, kaj pričakuje, da zanj slovenstvo stoji više kot dekle, da je zanj to nekaj svetega. Aha, tako je torej s tem, sem si rekla.« Od Miha je to ni odvrnilo, še več, ko sta se s koroškim sošolcem bolje spoznala, se ji je zdelo samoumevno, pravi, da se nauči slovenščine. Najprej je malo listala po knjigah, znala pa tako rekoč nič. »Samo jaz te ljubim sem lahko povedala,« se nasmehne. »To je pa čisto lahko.« Šele po poroki in selitvi v Celovec se je resno lotila stvari. Kakšne težave je imela! »Tečajev slovenščine v drugi polovici sedemdesetih let skoraj ni bilo,« pravi. »Kdo pa sploh rabi ta jezik, so rekli. Končno sem le nekaj našla, vsak teden sem po uro in pol s še kakimi petnajstimi tečajniki sedela pri Rozaliji Kovač. Samo toliko bi rada znala, sem si govorila, da bom lahko z otroki, če jih bom dobila, govorila slovensko.«

Prosim, lahko dobim kavo? Na začetku, pravi, je bilo težko, ker pa je bila zelo zavzeta – ne, reče, svojemu Mihi ni nič obljubila, »ni bilo treba, ker je vedel, da mi lahko zaupa« –, je kmalu veliko razumela, čez leto ali dve, po še več tečajih, pa že tudi spregovorila. »Stavke, ki sem jih znala, sem takoj uporabila,« pravi. »Prosim, lahko dobim kavo?« sem rekla. Najprej sem se naučila, kako pridem do stvari, ki jih res hočem, in na tem gradila naprej. Oprostite, ne znam tako dobro slovensko, lahko to ponovite? je tudi mogoče zelo dobro uporabiti, vsak potem misli, da znaš veliko več kot

v resnici.« Ko se je mladima Zablatnikoma rodila prva punčka, zdaj šestindvajsetletna Olga, dve leti pozneje pa še druga, Breda, je Ingrid z njima že lahko govorila slovensko, potrudila se je tudi, da ni uporabljala nobene popačenke: »Če bi rekla laufati namesti teči, bi šla slovenska beseda v izgubo.« Ingrid zdaj že dolgo ne samo govori, temveč tudi bere slovensko, pri pisanju, prizna, pa potrebuje pomoč. Skloni, to jo daje, sklanjatve se, mi zaupa, nikdar ni naučila in je še zdaj ne zna – preveč je hitela s tem, da bi razumela in da bi drugi razumeli njo, za fine se ji je pa zmanjkalo časa. To je tudi edino, kar jo izda, edino, po čemer veš, da slovenščina ni njen materni jezik. Pri Kumru, kot se po domače reče Zablatnikovi kmetiji, na katero se je Mihova štiričlanska družina preselila pred leti, tudi v celem Bilčovsu, kjer še živi precej Slovencev, so na svojo Ingrid zelo ponosni – res ni veliko nemško govorečih Avstrijcev, ki bi se kot ona naučili jezika koroške manjšine in bili, za povrh, tako zavzeti za slovensko stvar! V Pollingu, od koder je Ingrid doma, pa še imajo predsodke, distanco. »Oče in mama nikdar nista bila nacionalista,« pravi Zablatnikova, »ko pa sta videla, da se bom poročila s koroškim Slovencem, sta zelo nasprotovala, zelo ju je bilo strah – kam bom prišla, sta rekla, to so naši nasprotniki! Miha imata rada, nezaupljiva pa sta še.«

Zelo angažirana. Tudi zato, ker sta oba z možem politično zelo an-

gažirana – Ingrid je videti na vseh mirovniških in tudi vseh protijedrskih demonstracijah (zdaj ko napovedujejo, da bodo v Krškem zgradili že drugi reaktor, bi bil spet čas za kakšno akcijo, pravi), pa tudi vselej, ko gre za pravice koroških Slovencev. »To ni protest proti nemščini,« razloži ta ženska, ki je v devetdesetih letih, ko je bila v občinskem svetu, dosledno govorila slovensko (»Gospa Zablatnik, povejte to še enkrat v maternem jeziku,« ji je rekel župan, koroški Slovenec; bom, je rekla, če bodo v njem govorili tudi vsi drugi), »temveč protest za slovenščino.« Tudi za dvojezične table se je še treba boriti: »Dokler imamo Haiderja, gotovo. Sploh pa ne gre za table, ki so samo simbol. Gre za to, ali na Koroškem smejo živeti oboji, Nemci in Slovenci.« Se morebiti pa vseh teh letih, me zanima, že počuti vsaj malo Slovenka? Ne, pravi vitalna dvainpetdesetletnica, ki je lani izdelala in od oktobra tudi vodi svoj projekt Aktivni v visoko starost, namenjen ljudem na podeželju, ki so že prešli šestdeseto, sama je seveda ostala, kar je bila: Avstrijka, ki se, čeprav je njen materni jezik nemščina, zelo angažira za enakopravnost koroških Slovencev. Tako je v podobnem položaju kot možki, ki se zavzema za pravice žensk, pravi, vendar je še vedno možki. Ji je pa v primerjavi z možem in tudi hčerkama, ki so vsi trije koroški Slovenci, lažje. »Moj mož,« ugotavlja, »vse čuti drugače, njega to, kar se godi, drugače boli.« ■